

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj s dostavljanjem na doma 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne osira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša omenila se plačuje za petletno 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolljo pošiljati naročnina, reklamacije, omenila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Po občinskih volitvah v Škofji Loki.

Deželna vlada je izpregovorila zadnjo besedo in zaprla sapo loškim klerikalnim mogotcem. Znano je, kako so se ti drli po „Slovincu“ in „Domoljubu“, da smo naprednjaki zmagali v Škofji Loki le vsled nečuvanih nasilstev. Zato so se, kakor pravijo, tudi pritožili na deželno vlado, od katere so z vso gotovostjo pričakovali, da razveljavi volitve. Pri zopetnih volitvah pa bi klerikalci vrgli nas naprednjake iz občinskega odbora (če bi se jim posrečilo, seveda), ker hočejo postati neomejeni gospodarji našega mesta in iztisniti od davkoplačevalcev večje doklade za svoje namene. Za sedaj so bile to le pobožne želje, za katere bomo že skrbeli, da se v doglednem času še ne uresničijo. Ob zavednosti naših naprednih mož in z njihovim nevstrašljivim odporom moramo zlomiti moč črnosuknježev. Da pa celi slovenski javnosti, zlasti pa vsem loškim volilcem dokažemo, kak humberg so vganjati klerikalci, ko so trobili v svet o našem nasilstvu in očitali našemu županu, da je zaradi tega „slab jurist“, ker pri volilni komisiji ni dovolil, da bi njihov oslovski glas segal do nebes, zato priobčujemo odločbo deželne vlade, ki jo je ta izdala na pritožbo loških klerikalnih voditeljev, to je dr. Ivana Hubada, župnika Avguščina Šinkovca in lesotrčca Jožefa Hafnerja. Ta odločba, ki je principieline važnosti, se glasi takole:

„C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

Št. 24.307. V Ljubljani, dne 23. oktobra 1909.

C. kr. okrajnemu glavarstvu v Kranju.

Proti novim volitvam občinskega zastopstva v Škofji Loki, vršecim se dne 23., 24. in 25. septembra t. l., so se dr. Ivan Hubad in drugovi v odprtem roku pritožili:

1.) da je bilo volilno pripravljeno postopanje nezakonito, ker se ni sestavil prvotni volilni imenik (§ 12 obč. vol. reda);

2.) da se je volilnemu opravičencu prvega razreda Ignacu Gusellu vračunal v selski občini Stara Loka, torej izven okoliša mestnega županstva Škofja Loka, predpisani pridobinski davek v znesku 152 K;

3.) da je c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju nepostavno zavrnilo reklamacijsko pritožbo glede umrle Marije Kalan (II. volilni razred);

4.) da je bil v drugem volilnem razredu pod tek št. 7 vpisan volilec, ki je vsled opsodbe izgubil volilno pravico za postavno dobo 5 let.

Dalje so navedeni, osobito glede volitev odbornikov in namestnikov drugega volilnega razreda v navedeni občini, ki se je vršila dne 24. septembra 1909, ugovarjali:

a) da je volilna komisija zavrnila pooblastilo, ki ga je prejel župnik Avguštin Šinkovec od načelstva Ljudske posojilnice v Ljubljani kot upraviteljice v predmestju Studenec se nahajajoče zaloge piva Julija Stareta iz Mengša;

b) da je volilna komisija zavrnila pooblastilo, ki ga je volilna opravičenka Marija Maček izstavila dr. Ivanu Hubadu z izrecno pripombo „ob 9/9. uri“ in z dodatkom, da razveljavlja vsa prej izdana pooblastila;

c) da je volilna komisija dopustila izvršitev volilne pravice za volilnega opravičenca Rajkota Rudolfa Goloba, višjega reviventa c. kr. avstr. državnih železnic v Trstu, po pooblaščenju Konradu Pecherju, dasi ni bilo dokumentarčno izkazano, da je bil Golob odsoten iz občine zavoljo oskrbovanja javnih opravil.

Deželna vlada zavrača vse tu navedene ugovore deloma kot nedopustne, deloma kot neutemeljene.

Za to odločbo, ki je v zmislu § 33 obč. vol. reda v administrativnem teku stopnje končno-

veljavne, bila so sledeča razmotrivanja mero-dajna:

Gori pod 1.) do 4.) naštetih ugovori se tičejo povsem namišljenih nedostatkov volilnega pripravljalnega in zlasti reklamacijskega postopanja in se torej ne dajo več uveljaviti v volilnem postopanju.

Glede na ugovore pod 1.) se mora še poleg tega omenjati, da se tekom reklamacijskega postopanja od nikogar ni ugovarjalo proti pravilnosti v volilnih listih pri posameznih volilnih opravičencih vpisanih davčnih vsot. Deželna vlada nima torej tudi s stališča državne nadzorne pravice nad občinam povoda, na podlagi predmetnega ugovora preiskovati, ali je bil v § 12 obč. vol. reda navedeni volilni imenik, ki sicer služi le kot interni (notranji) uradni pripomoček za sestavo volilnih razredov — napravljen ali ne.

Kar se tiče ugovora pod 3.), se opozarja na določbo predzadnjega odstavka § 17 obč. vol. reda, po kateri so v reklamacijskem postopanju od političnih okrajnih oblastev izdane razsodbe za v teku se nahajajoče volitve končno veljavne. Iz tega sledi, da se te razsodbe ne morejo več izpodbijati potom ugovorov proti volilnemu postopanju.

Tu navedeni ugovori so se torej morali kot v volilnem postopanju nedopustni — zavriniti.

V kolikor zadeva ugovore dr. Ivana Hubada in drugov proti veljavnosti izvolitve odbornikov in namestnikov v drugem volilnem razredu, se deželna vlada ni mogla prepričati, da se je z inkriminiranimi razsodbami, odnosno odredbami volilne komisije storilo kaj proti obstoječim zakonitim predpisom.

Tozadevno se v posameznem opozarja na sledeče:

K a). V volilni listi drugega volilnega razreda se nahaja pod tek. št. 40 ta-le vpis: „Julij Stare, zaloga piva, Studenec“. Pooblastilo, ki ga

PODLISTEK.

Stari Savski most pri Kranju.

Počasi vozite!

II.

Zaključimo naša lirično-epična razmišljanja o starem mestu, pa preidimo k njegovi zgodovini!

Kjer stoji mesto Kranj, je bila že v pradavnih časih večja ali manjša naselbina, morda tudi mesto. Nekateri pravijo, da je tu stalo rimsko mesto Santicum; dokazano je, da je kraj igral veliko vlogo za časa preseljevanja narodov. Pa pustimo take stvari, o katerih imajo čas razmišljati strogi, kritični zgodovinarji. To lahko rečemo, da so čez Savo zgradili ljudje most, kakor hitre se ustanovili na prostoru sedanjega Kranja kakršnesižebodi naselbino. Kakšen bi bil ta most, o tem se da ugibati. Najprvo prehod na plavu ali čolnu, potem morda brod, naposled stalna brv in stalen most, primitiven isprva, a vedno bolj kompliciran, vedno bolj odgovarjajoč časovnim zahtevam in potrebam. Tudi to lahko trdimo, da je Kranj ali mesto ali vas, ki je stalo tam kakor Kranj, imel lepe do- o ke od mosta. Škoda, da se nam niso ohranili

zapiski, kakšno mostnino so pobirali na starem mostu Rimljani ali Longobardi od voza in moža od goveje živine, od drobnice, od ljudi. Kako prav bi prisli taki zapiski našim neutrudnim zgodovinarjem, kake lepe, kritično in pregledno sestavljene razprave, razpravice in razpravice bi se dale pisati o tej stvari. Vrag naj vzame Rimljane in Longobarde, da se niso brigali za take stvari in niso zapustili domačim historikom hvaleznega gradiva, ki bi budilo na delo pa tudi na postavljanje različnih hipotez, da bi bila zmeda v slovenskem Izraelu še večja kakor je že danes.

Seznani pa hočemo bralca (bravca bi rekel Joža Skovarnik) z nekaterimi zgodovinskimi črticami o starem kranjskem mostu. Našli smo jih v zanimivem spisu slovenskega zgodovinarja Janeza Parapata, ki ga je priobčil v »Letopisu« »Matiče Slovenske« za leto 1870, stran 91—128, pod naslovom: Letopis mesta kranjskega (788—1870 l.). Kdor ne verjame, naj gre pa tja gledat!

1.) 1364. — V torek po sv. Vidu. Eaderli von Salog — menda Zalog v cerkljanski fari — spozna zase in potomce svoje, da je 12 priseženim možem in vsej sranji Kranjski za 11 mark beneškega denarja prodal zemljišče v Šentjurski fari ležeče, na korist mostu, ki je pri Kranju čez Savo.

Pečatila sta: stovani mož Gotfrid pl. Graednik in Fricel, sodnik Kranjski. (Izvirno pismo v mestnem arhivu kranjskem.)

2.) 1426. — 17. julija. Vojvoda Friderik starejši dovoli mestjanom kranjskim, ki so že po prej s privoljenjem vojvoda Ernesta pol mlina pod bolnišnico mestno pri Kokri zamenjali še druge pole-vico, tudi državni fevd kupiti mesto in zlasti mostu čez Savo v prid. (Jos. Chmel: Gesch. Kaiser Friedrichs IV. I. str. 198.)

3.) 1454. — 1. marca v Rimu. Ludovik, očeak oglejski, poziva vso duhovščino svojo, naj s besedo in dejanjem verne vnečuje, da pripomorejo k popraviljanju in ohranjenju lesenega mosta čez Savo pri Kranju proti Smartnemu, ki ga morajo mestjani na svoje stroške vzdrževati «abque alicuius pasagii sive thelonii solutione, salva, dum taxat ad id pla Christifidelium illarum partium largitione.» Ti stroški prihajajo previsoki, ker je reka zelo deroča, njeno dno mehko in pesteno in ker so večkrat povodnji. Kadar tedaj pridejo iz mesta nabirat, naj kristjanje darujejo, saj je most za vse, in nevarno je že čezenj hoditi. Vsak dobrotnik dobi odpustek za 100 dni, kar velja 20 let, toliko časa ima namreč pisano moč. (Ist. pla. v arhivu mesta kranjskega.)

je predložil župnik Avgust Sinkovec, pa ni izdal, oziroma podpisal Julij Stare, ki je po vpisu v volilni listi opravičen izvrševati volilno pravico in torej tudi prigodom zakonitih pridržkov izdati pooblastilo tretji osebi. To je namreč storila Ljudska posojilnica.

Ker mora biti za volilno komisijo edino in samo vpis v volilni listi merodajen, ta pa v teku reklamacijskega postopanja z ozirom na volilno opravičenje Julija Stareta kot imetnika zaloge pive v Studencu ni bil izpodbijan, bila je volilna komisija ne le opravičena, nego tudi dolžna zavrniti vsakršno pooblastilo Julija Stareta, kot v formalnem oziru pomanjkljivo, ko bi ga on ne bil lastnoročno podpisal.

k b) volilni komisiji sta se predložila dva, od ene in iste volilne opravičenke (Marije Maček) različna osebama izdana pooblastila. Oba pooblastila sta bila datirana s 24. septembrom. Na pooblastilu, ki ga je predložil dr. Ivan Hubad pa je poleg tega še pristavek «ob 1/9» in pripomba: «S tem prekličem vsakatero drugo pooblastilo.»

Ker je bilo dvomljivo, da bi bil ta dodatek lastnoročno pristavila volilna opravičenka Maček in je zraven tega na tozadavnem pooblastilu poleg datuma še izradirano, je volilna komisija popolnoma korektno (pravilno) postopala, da je z obema produciranimi pooblastiloma ravnala tako, kakor z neveljavnima in tozadavni glas zavrgla. To pa tembolj, ker po zunanjih znakih obeh oblastil ni bilo mogoče z apodiktično (neovrnljivo) getovostjo potrditi, katero pooblastilo je bilo poprej izdano.

k c) Ker je visji revident c. kr. državnih železnic Rajko Rudolf Golob neizpodbito dodeljen k direkciji c. kr. državnih železnic v Trstu in je zaradi te svoje službene pridelitve zavezan imeti svoje redne bivališče trajne izven mestne občine Škofja Loka, pristojna mu po § 4, točka 3 obč. vol. reda pravica, dati se pri izvršitvi volilne pravice zastopati po pooblaščenju, ne da bi v konkretnem (stvarnem) slučaju potreboval izrecnega potrdila predpostavljene službene oblasti glede nasprotujočih ovir za vsebno izvrševanje volilne pravice.

Volilna komisija je potemtakem bila opravičena in dolžna dopustiti, da je z legalnim (zakonitim) pooblastilom izkazani Konrad Pecher izvršil volilno pravico za navedenega.

Ker se se po predstojajočih izvajanjih proti veljavnosti volitve v drugem razredu vloženi ugovori izkazali kot neutemeljeni, meralo se jih je zavrniti.

Priloge poročila z dne 9. oktobra t. l. št. 24726, ki je s tem rešen, vračajo se v nadaljno poslovanje.

C. kr. deželni predsednik: Schwarz s. r.

K tej razsodbi deželne vlade nimamo ničesar dodati. Pač pa želimo, da bi one kratkovidne volilce, ki so v klerikalnem taboru in se puste komandirati od klerikalnih kričavec že enkrat pamet srečala. Ko jim se ti obrnejo hrbet kakor zaslužijo,

potem jih le pustimo na miru, da se izkričijo. Bahaskih komendijantov v Škofji Loki ne rabimo!

Taki se delajo — tako pa delajo!

(Dopis s posebne strani.)

«Ako se med nami kdo najde in se mu ne gnjusi te dni klerikalnega svinjarstva z debelimi rokavicami prijete v roke smrdljive «Slovenčev» kloako, ne daj se zapeljati po smradu klerikalnih revolver-žurnalistov!» Tako jih je imenoval celjski «Narodni Dnevnik» v svoji torkovi izdaji in ker je etroka s pravim imenom poklical, se mu je ta kot potuhnjen paglavec z jokavim glasom odzval: Vse milahko rečeš, le z mojimi pravimi imenom in značajem me nikar ne osramoti pred široo javnostjo. Ali se ga bo «Narodni Dnevnik» usmilil, to je njegova reč, naša dolžnost pa je, da ob prvi priliki doprinesemo dokaze, da ti, ki mažeje «Slovenca», res zaslužijo, da jih javnost tako imenuje in sodi, kakor se v svojih brezstidnih izbruhih sami sebe izdajajo in ocenjujejo.

Skrajni čas je, da se vse napredno časopisje vzdigne v boj proti več kot nesramni pisavi v svoji strasti, v svojem fanatizmu podivjanih klerikalnih revolver-žurnalistov. Temu mora biti konec, to zahteva naspram vnanji javnosti že ugled skupnosti našega imena: Slovenci! Slovenci bodimo vsaj nasproti svetovni javnosti, bodimo vsaj edini nasproti našemu skupnemu narodnemu sovražniku! Če smo drugače tudi razdvojeni in razprti, četudi hodimo kot politične stranke vsak svoje pot, a vsaj cilj, glavni smoter našega bitja, bodi nam eninisti, pa naj se mu bližamo z desne ali leve strani! Ali kakor rečeno, o tem več ob drugi priliki.

Za danes imamo v mislih «Slovenčeve» izbruhe proti zeleni brošuri in proti prodaji Auerjeve pivovarne. Nikar tih izbruhov podivjanega, navideznega «ogorčenja» tako soditi, kakor se čita! Nikar misliti, da je vse to vpitje odziv kake klerikalni stranki storjene krivice, ali da ima pri vsem tem narodna stvar najmanje opraviti.

Vse to so samo finte na eni, samo z izbruhom osebnega mačevanja pobarvano slepomisje na drugi strani. Divji lovci stičejo za divjačine, ki jim je z rdečo škofovo brošuro in s ponesrečeno prodaje mengijske pivovarne ušla, da, ušla po njih lastni krivdi. Da pa prikrijejo to sramoto pred svetom in zvrnejo krivdo svojih lastnih grehov na nas, so se ti revolver-žurnalisti našemili za divje lovce, da stičejo za divjačino tam, kjer je ni, a pri tem streljajo kozle v svojem lastnem revirju. Pa prav velike kozle! Žal, da na rovaš skupnega ugleda slovenskega naroda jim za te kozle niti hvaležni ne moremo biti.

Glede Auerjeve pivovarne na drugem mestu. Oziramo se tu le na gonjo proti zeleni brošuri in le ker in koliko se ta gonja nanaša na narodno-

napredno stranko. Na izdaji zelene brošure sta zainteresirani le dve, v tem slučaju popolnoma privatni osebi. Njuni blag namen pojasnuje nama posebno II. zvezek. Vsekakor pa naša stranka kot taka nima ne s to, ne z drugimi izdajami opraviti prav ničesar. To dobro vedo tudi klerikalci in če bi bili pošteni, bi radi zelene brošure pustili mašo stranko popolnoma pri miru. Pa politično poštenje jim je nekaj, česar se sploh poznali niso. Da odvrnejo pozornost javnosti na svojo in sramoto svojega škofa, so skovali bajko o «oživiljeni slovensko-liberalni zvezi z — Všenemci».

In to zvezo naj bi bila sklenila — ne padite v omedlevice! — edinole — zelena brošura! Kdo bi ti mali skromni stvarici pripisoval tako gigantsko silo upliva? Nihče, tudi tisti, ki se ob njo izpodtikajo, ne. In vendar... Potrpite malo na pojasnilo, zakaj napraviti moramo prej še drug obračun. Izvali so ga sami in tu ga imajo:

Doslej je svet sodil le škofa kot edinega krivca vsega pohujšanja svinjarij iz rdeče brošure; pustil pa je klerikalno stranko pri miru. To se revolver-žurnalisti uporabili, pa so začeli kakor oni zasledovani tat vpliti: primite ga, držite ga! No, ne damo se oslepiti in res ga primemo, res ga držimo, ampak pravega tatu ugleda nasprotne politične stranke. In ko ga držimo, mu povemo naravnost:

Škofova brošura ni sad, ki je zrasel le na škofovem drevesu, ampak seme za ta sad so sejali že leta in leta razni duhovni in civilni klerikalni doktorji, razne v ti «visoki soli» že izurjeni in poučeni «veščaki» v ženskem krilu, razni podjetniki, razni mešetarji, pa vsi — na katoliški podlagi! Škofova brošura je sad klerikalne politike, ki zastuplja našo slovensko javnost, odkar je knezoškofijski prestol zasedel mož, ki spada k večjemu v kak samostan trapistov, ne pa kot visji dušni pastir v prestolico kranjske dežele. Vsebina tega sadu je jedro cele klerikalne stranke, le lupina na zunanji in naslov s škofovim podpisom, to je last škofa samega. Pa tudi v slučaju, če bi bilo vse seme, ves sad last škofa samega, tem večja krivda zadene cele klerikalno stranko, katera in ker je pustila sejati to seme, dozoreti ta sad in zaploditi to dozoretev v javnosti! Le v taki luči mora naroden politik gledati dol na izrodek škofove brošure!

In sedaj: čemu to sicer blazno, v tem slučaju pa premišljeno nesramno obrekovanje naše stranke, oziroma zelene brošure? Čemu tu sleparski manever? Del pojasnila imamo že zgoraj, preostaja nam le še zadnji dokaz: s napadi na zeleno brošuro zasledujejo klerikalci tudi svojo prav po si-futsko zasnovano reklamo za — rdečo škofovo brošuro. Kajti čimbolj vpijejo zaradi zelene brošure, tembolj vzbujajo radovedno zanimanje za izvirno svinjarijo, s katero mislijo pozneje nadaljevati — kupčijo.

Taki se delajo — tako pa delajo!

1487. — V petek po sv. Pavla izpreobrnjenju je cesar Friderik IV. iz Spielera meščanom Kranjskim dovolil napraviti mitnico na mostu čez Savo in določil mostnino sa razno blago in sicer od tovara sukna 4 vin., ravno toliko od platna; od tovara vina, železa po 2 vin., pšenice, soli po 1 vin., od drv, desek po 2 vin., od konja, ki ga pripeljejo napredaj po 2 vin., od voza sena po 2 vin., od polnega voza vina, sukna, kramarskega blaga, kož z dvema ali tremi konji po 8 vin., od vsakega drugega tovara po 2 vin. (Izv. pis. v zgod. društvu kranjskem.)

1494. — Sv. Antona dan je cesar Maksimilijan I. na Dunaju potrdil mestu Kranju pravice, sosebno mitnico čez Savo, ki jo je dal cesar Friderik IV. l. 1488. — (Izv. v zgod. dr. vLj.)

1514. 12. februarja. — Juri pl. Egk, cesarski svetovalec in glavar goriski, je dobil od cesarja Maksimilijana I. dohodke mosta, mesta, mitnice in sodnije v Kranju v zastavo. — (Mitt. d. h. V. J. K. 1865, str. 17.)

1524. 11. aprila. — Nadvojvoda Ferdinand I. je kranjskemu mestu potrdil njegove pravice, sodnije in mitnico. — (V zgodovinskem društvu kranjskem.)

Te podatke je zabeležil zgodovinar Parapat. Gotovo se bo tudi iz poznejših časov dobile zanimivih črtic o kranjskem mostu čez Savo, ki je donahal Kranju lepih dohodkov. Poiškati te črtice in pedati natančno zgodovino mostu pa ne more biti naloga penišnega, skromnega «Gorenjčevega» pod-

listkarja; to delo čaka prihodnjega zgodovinarja mesta Kranja. Kdo je ali bo ta mož, na to še danes ne moremo odgovoriti.

Tako pa pozdravljen, starodavni, dolga stoletja stoječi most. Hudo nam je, da izginjaš s poprišča ti, na katerega je navezanih toliko lepih zgodovinskih spominov. Ob bridki usodi tvoji naše sožalje!

V mladem cvetju.

Roman.

Dalje.

Ana je malce zardela, globoko povescila resaste trepalnice, na to pa povzdignila glavo in pogledala Osolétu naravnost v oči.

«Moja izpoved je zelo lahka, gospod Osc'è, dasi me morda obsojate drugače. Ako hočete govoriti o moji sreči, morate že nekoliko natančneje poznati mene same in primerjati z menoj življenje, katero živim. Pa saj vem, da ne boste mirovali prej, da vam povem vse do pičice. Pravzaprav se to tudi spodobi, saj nekdanj sva si bila popolnoma odkritosrečna prijatelja in sva si zaupala mnogo... Sicer se mi zdi danes skoro smešno — vzbujati te spomine, ker vem, da tudi vam niso bogve kako dragi! Ah, da, življenje je vse drugačno, kakor pa mladostne sanje...»

Na to je umolknila in se zagledala v bel oblacček, ki se je čisto sama podil po globokem modrem nebu.

«Pred osmimi leti, kajne, je bilo?» je pričela po precej dolgem molku — «ko sva se razstala v

tisti dolgočasni hiši. Kako se je godilo z menoj prve mesece, to vam je znano, saj sem vam čisto pisala. Potem so me premestili tu sem. Prav tako me je čakal na postaji koleselj, kakor vas in komaj sem čakala, da zagledam Zapolje, kraj svojega bodočega službovanja. Da ne smem pričakovati kakih udobnosti, to sem vedela in zato sem bila že vesela, ko sem videla, da je vsaj kraj mnogo bolj prijazen, kakor tisto hribovje, kamor so me poslali prvič. Vidite tam ob okrajni cesti one tri hiše? In pokazala je z drobnim kazalcem v tisto smer.

«Prva je sola. Z nadučiteljem sva se dobro razumela, druge družbe se ni bilo. Čez tri mesece nekako se je raznesla vest, da bo ta-le hiša, ki jo vidite pred seboj in ji pravijo Zapoljsani grad — prodana z vsem posestvom. Jaz se za stvar nisem mnogo brigala, čula sem pač, da jo je nameraval najprvo kupiti grajščak tam iz Repne, dve uri od tukaj, a se je pozneje premislil in grad je kupil z vsem, kar pripada k njemu, lesni trgovec Tomè. O njem sem čula, že takoj prve dni svojega prihoda, ker ona srednja hiša ob okrajni cesti je bila njegova, a poznala ga osebno nisem. Nadučitelj, ki je bil z njim že tedaj dobro znan, mi je pravil, da je vdovec, pred pol leta, da mu je umrla žena in mu ostavila komaj leto starega dečka.

«Revež,» — sem dejala takrat, a nadučitelj se je zasmejal.

«Nič revež,» je dejal. «Zenil se bo zopet saj, ima komaj stirideset let in bogat je, svojih pa nima, razen fantiča Milančka, nobenega.» Dalje prib.

Gospodarski del.

Na deželni kmetijski šoli na Grmu sta razpisani dve strokovni učiteljski mesti in sicer eno za sadjarstvo in zelenjadarstvo, drugo za splošno kmetijsvo. Po enoletnem zadovoljivem provizoričnem službovanju, se strokovni učitelj, ki bo do t. čas dovršil preskušnjo o učiteljski sposobnosti, nastavi definitivno. S tema mestoma so združeni prejemki VII. plač. razreda deželnih uradnikov in sicer letne plače plače v znesku 2200 K in aktivitetne doklade v znesku 672 In pravica do napredovanja v višje plačilne stopnje, oziroma plačilne razrede in sicer do V. plačilnega razreda deželnih uradnikov, kateri je popolnoma enak VIII. plačilnem razredu c. kr. državnih uradnikov. Prošnje s prilogami je vložiti pri deželnem odboru vojvodine kranjske v Ljubljani do 1. decembra t. l. Službi bo nastopiti s 1. januarjem 1910.

Kadar kupujete sadna drevesa, drži se naslednjih pravil: 1.) Kupi le taka drevesa, ki niso bila po cepljenju pri tleh nad 6 let v drevesnici, ker drugače so ostarela. 2.) Glej, da bodo imela drevesca meter nad zemljo v obsegu vsaj 6 do 8 cm. 3.) Da bodo zamogla nositi vrh ali krone, naj se deblo primerno zožuje in naj bo pri tleh vsaj tretjino debelejšje nego tam, kjer prehaja v vrhe. 4.) Lubad naj bo gladka in zdrava. 5.) Deblo naj bo ravno. 6.) Drevesa naj imajo dovolj korenin, in sicer najmanj 4 do 6 stranskih, ki se morajo razširiti na vse strani in morajo imeti dovolj sesalk. 7.) Vrh naj ima štiri, kvečjemu šest mladik, ki morajo biti razdeljene enakomerno na vse strani. 8.) Glej, da izbereš vrste, ki se jim bo zemlja in podnebje prilagalo. 9.) Glej, da bo vrsta sadja taka, kakršno rabiš za svoje razmere. 10.) Ne kupuj nikdar sadnih dreves na trgu, ker ne moreš vedeti, kaj kupiš, ampak kupi vselej v zanesljivi drevesnici.

Tedenski sejem v Kranju dne 8. novembra 1909. Prignalo se je — koštrun, 105 glav domače goveje živine, 106 glav bosanske goveje živine, 60 glav goveje živine hrvaške, 7 domačih telet, — hrvaških telet, 113 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovc, — hrvaških ovc, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani vol 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 13·50, proso K 7·75, rž K 9·50, oves K 8—, ajda K 7·50, repno seme K, fižol ribničan K 22—, mandalon K 11·50, koks 15—, krompir K 1·90 za 50 kg, seme dom. detelje K 60· do 68—.

Zgodovinski in slojstveni pregled za prih. teden:

21. novembra. — 1694. * Francoski pisatelj Voltaire. — 1768. * Schleiernacher. — 1774. † Pisatelj Jan. Ziga V. Popovič v Perchtoldsdorfu pri Dunaju. — 1806. Napoleon I. dekretira iz Berolina kontinentalno zaprtje. — 1811. † Pisatelj Henrik pl. Kleist v Potsdamu. — 1831. Revolucija v Lyonu. — 1852. Napoleona III. izvolijo na Francoskem za cesarja. — 1866. † Janez Scherr, kulturni in literarni zgodovinar.

22. novembra. — 1767. * Andrej Hofer v Sent Lenartu na Tirolskem. — 1780. * Skladatelj Konradin Kreutzer. — 1800. * Francoski državnik Jules Bastide. — 1848. V Kromerizu otvorijo avstrijski državni zbor. — 1850. * Pisatelj France Jožef Remec na Rupi pri Kranju. — 1873. † Pisatelj Felicijan Globočnik v Grižah.

23. novembra. — 1457. † Ladislav Postum umrl v Prazi za kužno boleznijo. — 1500. Kolumb se vrne na Špansko vklenjen. — 1747. * Baron Ziga Gojz v Trstu. — 1830. * Gasper Zumbusch. — 1845. † Matija Ahacelj v Celovcu.

24. novembra. — 1632. Modroslovec Baruh Spinoza. — 1801. * Pianist L. Bechstein. — 1833. † Pesnik Gotfrid Avgust Bürger v Frankobrodu ob Meni. — 1906. † Pesnik Simon Gregorič v Gorici.

25. novembra. — 1276. Dunaj se vda in pokloni Rudolfu I. Habsburškemu. — 1662. * Španski pesnik Lope de Vega. — 1712. * Albé de l'Épée, začetnik pouka gluhomelih na Francoskem. — 1784. * Pisatelj Andrej Gutman, v Zetincih pri Radgoni. — 1786. † Zdravnik in pisatelj dr. Marko pl. Plencič na Dunaju. — 1795. * Nabožni pisatelj Andrej Bohinc v Zapogasu. — 1844. † Botanik France Hladnik v Ljubljani. — 1865. † Dr. Henrik Barth, potnik po Afriki. — 1904. † Gasper Križnik, nabiralec narodnega blaga, v Metniku.

26. novembra. — 1625. Ferdinand II. izvolijo za ogrskega kralja. — 1741. v avstrijski nasledstveni vojski zasedajo francoske in bavorske čete Prago. — 1800. * P. satelj, pesnik in vzgojeslovec škof Anton Slomek na Ponikvi. — 1812. Bitka ob prehodu čez Berezino. — 1846. Pisatelj France Marešič v Kostanjevici. — 1865. † Adam Mickiewicz, največji poljski pesnik. — 1867. † Pesnik Jožef baron Eichendorff v Neibi.

27. novembra. — 8. pred Kristom. Pesnik Kvint Horacij Flak v Rimu. — 1701. * Astronom in fizik Celzij. — 1870. Bitka pri Amijensu. — 1896. † Francoski pisatelj Aleksander Dumas (sin).

Godovi prihodnjega tedna:

21. Grmislav, Pavija; 22. Cecilija, Svetoslov, Vilo; 23. Klemen, Draguš, Dalibor; 24. Janez od kr., Zoran; 25. Katarina, Kolomir, Ljubojla; 26. Konrad šk., Radejka; 27. Virgil šk., Goroslav, Vedrana.

Sejni prih. teden na Gorenjskem:

23. v Mojstrani; 25. v Domžalah.

Dopisi.

Radovijske novice.

Pretečeno soboto 13. t. m. je umrl upokojeni sodni sluga France Prešeren v lepi starosti 72 let. Pogreb je bil v ponedeljek ob 1/4. uri popoldne. Pokoj njegovi blagi duši! Žalujoči rodbini naše sozljaj!

V ponedeljek, 15. t. m. je nadaljeval g. Iv. Tomc svoje predavanje o »zvezdoslovju«. Predavanje je bilo obče prav zanimivo, kajti bilo je spojeno s prikazovanjem raznih skiptičnih slik. G. predavatelj je obsirno pojasnjeval razne prikazni solnca, njegovo obliko, vsebino i. t. d. Ravnotako smo se natančno seznanili s sosednjo luno in drugimi nebesnimi telesi. Zal, da se je predavanje koncem malo prehitro prekinilo, kajti skiptikon je dobil svoje mube. — Predavanje je bilo prav dobro obiskano. Med poslušalci opazili smo tudi c. kr. okr. glavarja, g. Zupnka in deželnega poslanca, župana g. dr. Vilfana. Upamo, da to ni bilo zadnje predavanje, temveč, da nam poskrbi društvo »Triglav« še več takih predavanj. Sedaj je pač najpripravljajši čas zato in naše ljudstvo je željno nadaljne izobrazbe. — G. predavatelju iskrena hvala za izreden užitek.

Naš »Sokol« čvrsto koraka po začrtani poti. Da se pridno telovadi, je umevno. A napravil si je tudi že načrt za najbližjo bodočnost. — V kratkem se prično redne plesne vaje, kar se še posebno oznani s posebno krožnico. — Sklenil je dalje prirediti običajno Silvestrovo veselico z raznoterim zanimivim vspeodom. Da pa priredi tudi predpustom svoj ples na najširši podlagi, je umevno. Čas in vspeod tem veselicam priobčimo pravočasno.

Šolarsko kuhinjo dobimo tudi letos. Vso zadevo je poprijel c. kr. okrajni glavar g. Župnek. Upamo, da ostasejo tej šolarski kuhinji naklonjeni i letos vsi oni dobrotniki, ki so jo lansko leto tako krepko podpirali.

C. kr. pletarna prav vrolo napreduje pod spretnim vodstvom g. S. Patika. Naročil ima vedno mnogo, a tudi učenci so marljivi, da jih je veselje gledati, kako jim gre delo izpod rok. Da dobiva c. kr. pletarna vedno več privržencev med ljudstvom in da vedo ljudje ceniti blagodejnost te naprave, priča dejstvo, da so pričeli prav pridno zasajati svoja močvirna polja s vrbovimi sadikami. Lep vzgled je dal v tem g. R. Kunstelj, kajti ravno sedaj zasajajo obsiren travnik v bližini »Lesjaka« s vrbovimi mladikami. Da bi našel le mnogo pomnoževalcev!

Podjetni trgovec g. Oton Homann otvori v kratkem takozvano »zajtrkovalnico« nasproti svoji trgovini v nekdanji prodalnici Ane Volkove. Prostor je že primerno prenovljen in mnogim, ki se mude po opravih v našem mestu, bo ta naprava dobro došla. Mnogo obiskovalcev!

Pregovor: »Na sv. Martina dan solnce, tri dni potem sneg,« se letos ni natančno izpolnil. Toda izpolnjuje se! Prvi sneg se je že pokazal in sicer na sv. Elizabete dan. V ravnini je pač takoj izgubil, a mnogo ga je po sosednjih planinah, in tudi Jelovica je dobila svoj zimski plašč. Toda če nas znamenja ne varajo, ostanemo najbrže še ta mesec brez bele odeje — vsaj po dolinah. Škodovalo bi ne, ker kmet ima še po mnogih njivah tako repo kakor tudi še korenje.

19. t. m. v spomin pokojne naše cesarice Elizabete so imeli šolarji sv. mašo in sicer ob pol 9. uri popoldne. Čutili smo se te množični šolarjev, ki smo jih opazovali tako v cerkev kakor iz cerkve grede. Naše ljudstvo ima vendar še smisel za duševno naobrazbo svoje bodočnosti, kajti dobro ve, kako težak je boj za vsakdanje življenje, ako nima človek vsaj najpotrebnejše izobrazbe. In to nam daje nado v boljše bodočnosti našega naroda. V izobrazbi je temelj samostojnosti.

Občina Predtrg je dobila novega, odločno naprednega župana g. Ivana Kristana. Občini Predtrg je čestitati, da si je izabrala tako vsestransko naobraznega in izkušnega moža županom, a novemu županu kličemo: čvrsto na delo!

Z Jesenic pišejo: Dae 31. oktobra so tu uprizorili »Anico« tragedijo v štirih dejanjih, ki je je spisal g. Leon Fibrovec. — Uspela je krasno! Poleg odraslih sodelujejo tudi otroci, ki so tako ljubko igrali in tako izborno rešili svoje vloge, da se je porosilo marsikatero oko. Škoda bi bila pač, da bi to res lepo delo in izborno delo ostalo le v zaprašenihih folijantih, ampak prosimo avtorja, da je obelodani. — Vsi se se veselijo te igre; le eni ne, le enim ni bilo všeč, da tudi učitelj dela, le eni se boje konkurence svojim »Lurškim pastaricam« in sličnim »igrom«. Kdo drugi je to, kot kranjski duhovnik, jeseniški maziljenci božji, ki so opljuvali vse in v svoji naivnosti in neumnosti denuncirali vse, seveda le sebi v sramoto in blamažo. Der größte Schuft... Glej eno zadnjih števil »Slovenca«!

Iz Tržiča. V I. številki letošnjega »Slov. Branika« je bilo citati, da se snuje v Trziču ženska podružnica sv. Cirila in Metod. Ker pa do danes še nismo čuli o kakem ustanovnem občnem zboru, si dovoljujemo vprašati, kaj je vzrok temu? Slovenke dame storite svoj narodno dolžnost in stopite v bojne vrste za obrambo svete narodne stvari in pomagajte reševati našo dico potujčevanja.

Gorenjci! Zahtevajte „Gorenjca“ po vseh gostilnah in kavarnah!

Dijaške ustanove se bodo delile od 1. tečaja šolskega leta 1909/1910 dalje naslednje: Drugo in treje mesto dijaške ustanove Andreja Chrōna, letnih 188 K 66 $\frac{2}{3}$, ki se od 6. gimnazijskega razreda začemi more uživati do zvršetka bogoslovnih nauk. Pravico do nje užívanja imajo a) dijaki ustanovnikovovega sorodstva, b) učeci se ubegi meščanski sinovi iz Ljubljane, Kranja in Gornjega grada. Pravica predlaganja pristoji knezoškofjskemu ordinariatu v Ljubljani. — Na noben učni oddelek omejena Mihaela Daschmauna dijaška ustanova letnih 123 K. Pravico do nje užívanja imajo: a) pridni dijaki iz ustanovnikovovega sorodstva, b) taki iz sorodstva Jožef Daschmann rojene Langerholz, c) dijaki iz župnije Radovljica. Pravico predlaganja ima ljubljanski stolni kapitel. — Druga Jožefa Globočnika od drugega razreda ljudske šole pričeni na gimnazije, realke in učiteljske omejena dijaška ustanova letnih 90 K. Pravico do nje užívanja imajo: a) potomci ustanovnikovih bratov in sester, in sicer umarlega brata Primoža Globočnika iz Pezenika v župniji Cerkje, sestre Ursule Zebul iz Adergasa v župniji Velesovo in sestre Helene Lomberger iz župnije Šenturska gora, b) če teh ni, revni in nadarjeni dijaki iz župnije Cerkje, c) če teh ni, dijaki na ljubljanskih gimnazijah, toda le toliko časa, dokler se ne oglasi noben sorodnik. Pravico predlaganja ima župnik v Cerkljah. — Prvo mesto na noben naučni oddelek omejena dijaške ustanove Antona Jeralla letnih 219 K. Pravico do nje imajo najprej dijaki iz trga Zelezniki, potem dijaki iz župnije Zelezniki in če teh ni, dijaki iz sosednih far Selce, Zalilog, Srčca in končno dijaki iz okoliša okrajnega sodišča Škofja-Loka. — Pravica podeljevanja pristoji vsakočasnemu župniku v Zeleznikih, sporazumno z županom v Zeleznikih. — Prvo mesto dijaške ustanove Matevža Justina letnih 92 K, ki je omejena na gimnazijske in bogoslovne studije. Pravico do nje užívanja imajo: a) ustanovnikovih sorodniki; b) dijaki iz fa-e Radovljica; c) dijaki iz ljubljanske škofije sploh. Pravica predlaganja pristoji knezoškofjskemu ordinariatu v Ljubljani. — Na gimnazijske studije omejena dijaška ustanova župnika Antona Kozelja letnih 176 K. Pravico do nje užívanja imajo: a) v prvi vrsti ustanovnikovih sorodniki; b) če teh ni, posebno ubogi v župniji Trzjicah pri Kamniku rojeni dijaki. Ako ne obiskuje noben sorodnik gimnazije, imajo sorodniki pravico užtkati tudi na učiteljsku skozi štiri leta. Pravico podeljevanja ima c. kr. okrajno glavarstvo v Kamniku na Kranjskem. — Dijaška ustanova Jakoba Mraka, ki je omejena na osem gimnazijskih razredov, letnih 159 K. Dijaki, ki se posvetijo bogoslovnim studijam, morejo to ustanovo tudi štiri leta v bogoslovju užívati. Pravico do te ustanove imajo dijaki c. kr. cesarja Franc Jožefa gimnazije v Kranju, in sicer v prvi vrsti sorodniki ustanovnika, potem v smledniški župniji rojeni dijaki, če teh ni, sploh iz kranjskega okraja, v tem slučaju imajo pa v Naklem rojeni dijaki prednost. Pravica podeljevanja pristoji ustanovniku, županu Jakobu Mraku v Naklem. — Tretje mesto dijaške ustanove Kristofa Plankelja letnih 68 K 50 v, ki se more uživati med gimnazijskimi nauki pet let, in sicer od 12. do 17. Pravico do nje užívanja imajo ubogi meščanski sinovi iz mesta Kamnika in kadar teh ni, iz mesta Ljubljane. Pravico podeljevanja ima c. kr. deželna vlada v Ljubljani. — Na noben učni oddelek omejena dijaška ustanova Tomaža Poklukarja letnih 52 K 96 v. Pravico do nje užívanja imajo: a) dijaki iz ustanovnikovovega sorodstva; b) dijaki iz Zgornjih Gorij. Pravico predlaganja imata tačas nečaka ustanovnika: Janez Poklukar iz Gornjih Gorij in Janez Poklukar iz Krnice. — Prvo mesto dijaške ustanove Jožefa Schfor pl. Schiffersteina letnih 280 K. Ustanova je omejena na gimnazijske nauke, in pravico do nje imajo najprej ustanovnikovih sorodniki in kadar teh ni, v Kranju rojeni dijaki. Pravica predlaganja pristoji knezoškofjskemu ordinariatu v Ljubljani. — Na noben učni oddelek omejena Andrej Schurblijeva dijaška ustanova letnih 50 K 15 v, za učence in dijake iz sledečih rodbin: France Vavpetič, Miha Schurbi in Janez Sluga iz Podgorja pri Mekiňah. Pravica podeljevanja pristoji c. kr. deželni vladi. — Peto mesto dijaške ustanove Matija Sluga letnih 124 K, ki se more uživati od gimnazije dalje do končanja nauk. Pravico do nje imajo: a) dijaki iz Slugovega očetovega ali Krokovega materinega sorodstva; b) drugi sorodniki ustanovnikovih; c) dijaki iz sosedstva vasi Suha (okraj Škofja Loka); d) dijaki iz Kranjske sploh. Pravica predlaganja pristoji obema cekvenima ključarjema na Suhi. Dijska ustanova Frančiška Vidica letnih 44 K 34 v, ki je omejena na nauke na ljudski šoli v Kamniku in v Domžalah. Pravico do nje imajo v prvi vrsti sorodniki ustanovnikovih potom, pa v Kamniku ali v občini Stop rojeni, blagonravni in pridni učenci slovenske narodnosti. Pravica predlaganja pristoji nečaku ustanovnikovemu Antonu Dečmasu, zemljiškemu posestniku v Ljubljani. — Stolnega dekana Jurja Volca dijaška ustanova letnih 80 K, katero lahko uživajo sorodniki od drugega razreda ljudske šole naprej do konca studij, nesorodniki pa od tretjega razreda ljudske šole do konca omejena gimnazijskega razreda. Pravico do nje imajo: a) zakonski potomci brata ustanovnika Miha Volca; b) drugi sorodniki ustanovnika; c) v župniji Kranjska gora, predvsem v vasi Podkoren rojeni in d) Gorenjci sploh. Pravico predlaganja ima župnik v

Kranjski gori. Prvo mesto od gimnazije počenai, na noben učni oddelek omejene Antena Alojza Wolfa dijaške ustanove letnih 134 K. Pravico do nje imajo: a) v župniji Idrija rojeni dijaki, katerih starši so brez premoženja in ki bivajo stalno v Idriji; b) učeči se sinovi bivših rusikalnih posestnikov škefovih posestev: Pfalz-Ljubljana in Goriciane. Pravico podeljevanja ima ljubljanski knezoškof. Na gimnazijske študije v Kranju emejena dijaška ustanova nadučitelja Jožefa Travna, «Travnova ustanova», v znesku letnih 225 K 98 v. K nje uživanju je poklican oni dijak cesarja Franca Jožefa I. državne gimnazije v Kranju, ki ga spozna učiteljski zbor izmed v Nakelski župniji rojenih dijakov omenjene gimnazije za najboljšega. Pravica podeljevanja pristoji ravnatelju državne gimnazije v Kranju, dogovorno s celoskupnim učiteljskim zborom tega zavoda. Prosilci za katere izmed teh ustanov se morajo pri svojih prošnjah ravnati po nastopnih predpisih: 1. Prošnje je vložiti najkasneje do dne 25. novembra 1909. l. pri predstojnem naučnem oblastvu (ravnateljstvu). 2. Kadar kdo prosi za slučaj, da se mu ne podeli določena ustanova obenem tudi za eventualno podelitev kaksne druge, pod drugačno zaporedno številko razpisane ustanove, mora za vsako pod drugačno zaporedno številko razpisano ustanovno pravočasno vložiti posebno prošnjo; eni prošnji je priložiti potrebne listine v izvirniku ali pa, v povzornih prepisih, druge prošnje pa je opremiti z navadnimi prepisi listin ter navesti, kateri prošnji so priložene izvirne, oziroma poverljive listine. 3. Prošnjam je priložiti: a) rojstni (krstni) list; b) potrdilo o cepljenih kozah; c) ubožno izpričevalo, iz katerega se da pridobiti, imovinske in rodbinske razmere natanko posneti; samo prošnje z dokazanim ubožtvom so kolka proste; d) poslednji dve semestralni izpričevali, oziroma zrelotna, obiskovalna, kolokvijaka izpričevala ali izpričevala o prebitih državnih izkušnjah; e) eventualno dokazila pri posameznih ustanovah navedenih prednostnih pravic, zlasti domovinski list ali listino o meščanski pravici, kadar zahteva določena domovinska upravičenost ali meščanska pravica in dotične matične liste ali pristojno kolkovane rodovnike kadar se kdo opira na sorodstvo, ki utemeljuje prednost. 4. V prošnjah je, ne glede na navedbe v ubožnem listu, tudi izrečno povedati, kje stanujejo starši, oziroma varuhi prosilčevi, in če prosilec ali kdo izmed njegovih bratov ali sester uživa kakšno drugo ustanovo ali javno podporo in v pritrinlem primeru, koliko znaša ta ustanova ali podpora. Prošnje, ki niso v zmislu zgoraj navedenih predpisov opremljene, kakor tudi prošnje, ki niso vložene po predstojnem učnem oblastvu, ali ki se prepozno vložijo, se ne morejo jemati v poštev.

V Kranju, dne 20. novembra 1909.

K položaju. Še vedno se vrstijo pogajanja okoli delovnega programa poslanske zbornice. Nemci zahtevajo brezpogojno-ustavljeno obstrukcijo, močje nikake rekonstrukcije kabineta. Zato ni verjetno, da bi se rešila ministrska kriza ugodno. Zasedanje zbornice bo najbrže v katkem odgodeno. Potem mogoče zapoje § 14. svojo znano pesem.

Zahteve češkega ženstva. Minole nedelje so imela češka ženska društva v praški mestni zbornici sestanke, na katerem se je sklenilo to-le resolucijo: 1.) Za kraljevino Češko naj se ustanovi zakon v zaščito narodnosti in češkega jezika, kakor so to naredili Nemci v alpskih deželah. 2.) Leta 1910 se mora ljudsko štetje vršiti po materinem jeziku. 3.) Vsaki avstrijski minister mora znati enega slovanskih jezikov.

Na Črnogoro ima velik vpliv Italija. Pristanišče Bar, ki je bilo pod kurateljo Avstrije, vleče odslej Črnogoro v vedno večje ekonomsko robstvo Italije. V Podgorici je bila prva šola za pouk laščine. Danes je že več takih šol. Učitelje plačuje laška vlada. Vpliv Italije se silno širi in velika je nevarnost, da zajame Črnogoro tako, da se ga ne otrise nikdar več. Laški trgovci so preplavili Črnogoro. Lahki imajo tudi monopol tobaka, ki gre v Italijo, Črnogorci pa morajo kaditi slab laški tobak. Knez Nikola tiči ves pod vplivom Italije. — Proti tujemu vplivu nastopajo «mladi Črnogorci».

Danes zvečer ob pol devetih predavanje na „Novi pošti“.

Novičar.

Glasbena šola v Kranju. (Podružnica «Glasbene Matic» v Ljubljani.) Naznanila ob pričetku l. šolskega leta. Pričetek šole. Šolsko leto 1909/10 se prične s 1. decembra 1909. Vpisovanje se vrši odslej neprekljčno od 1. decembra pri društvenem odboru. Redni pouk v vseh predmetih se začne dne 1. decembra 1909. V interesu učencev je, da ne z vpisoma ne odlašajo, ker si morajo le tisti izbrati ugodne ure pouka, ki se je pravočasno vpisal. Učni predmeti. Glasbena šola podaje gojencem umetniško glasbeno izobrazbo v glasbeni teoriji in v zborovem petju (deski, dekliski in dijaški zbor), v klavirju in v violini. Ščasoma in po potrebi se lahko uvede pouk tudi v nekaterih drugih glasbenih predmetih in instrumentih. Glasbeno-estetične izobrazbe v zborovem petju se gojenci uče pri skupnih vajah zborov in pri eventualnem sodelovanju pri koncertih. Učni načrt je popolnoma enak onemu «Glasbene Matic» v Ljubljani. Pogoji vsprejema: 1. Ukovina

za klavir in violino po 4 K na mesec. 2. Ukovina za glasbeno teorijo ko 2 K za pol leta. 3. Ukovina za zborovo petje 1 K za pol leta. 4. Vpisnina (samo za onega gojenca, ki se poučuje v klavirju in v violini) 2 K za tekoče šolsko leto. Gojenci, ki žele, da se jim čas pouka v šoli pomnoži, plačajo primerne višje ukovine. Oproščenje šolnine. Rovne, marljive in nadržane gojence oprosti odbor plačevanja šolnine popolnoma ali deloma. Prošnje je vlagati, naslovljene na odbor, pri šolskem vodstvu. Za sprejema se zahteva posluš in dovršeno osmo leto. Razdelitev ur se naznani gojencem po končanem vpisovanju na dan rednega pouka dne 1. decembra. Navodilo za vplačevanje. Ukovino in vpisnino je vsakemu plačati pri vpisovanju. Odbor glasbene šole v Kranju.

Gajeva slavnost na gimnaziji cesarja Franca Jožefa v Kranju. Dne 18. t. m. je proslavila kranjska gimnazija stoletnico rojstva dr. Ljudevita Gaja. Ob 10. uri dopoldne se zbere učiteljski zbor in učenci v gimnazijski telovadnici, v katere ozadju se blesti lepa Gajeva slika, obdana z vencji iz zimzelena. Povovodja prof. Janez Masten da znamenje, vse utihne, iz mladih grl pa privre Parmova pesem «Golničku», umetniško dovršena, nedosežna melodiozna skladba, v kateri se mojstrski riše gibanje čolnčiča, ki nosi naš narod, po valovitem morju. Je to skladba, iz katere more izvežban pevski zbor napraviti kaj posebnega. Mladi pevci so kos svoji nalogi. Sveži glasovi, čista vokalizacija, čustveno predznanje, ubranost akordov — vse to pripomore pesmi do velikega učinka. — Sedmošolec France Jalen zanosno predava globokoobčuteno, iskrene domovinske ljubavi prepojeno Preradovičovo pesem «Putnik». Navdušeni deklamator najde pri učiteljih in tovariših zaslužno priznanje. — Prof. Makso Pirnat nariše v polurnem govoru življenje, delovanje in zasluge Ljudevita Gaja. — Moški zbor zaključi priprosto, a iskreno slavnost in zapoje Banjaninovo «Lepa naša domovina», katero učitelji in učenci stoje poslušajo.

Glas iz «Katoliške tiskarne». Zadnjič smo se nekake težko odločili, del poročila našega dobrega znanca iz «Katoliške tiskarne» javno uporabiti. Ne radi poročila, ampak ker bi nam bilo žal, ako bi dotičnik po kakem nesrečnem naključju izdan, moral radi svojega zares dobrega dela, ki ga nam stori, kako škodo trpeti. Šele zaupni medsebojni pogovor nas je tudi teh skrbí popolnoma rešil. Dotični se ponovno sklicuje na svoj tozadevni stavek: «Povem Vam le, kar je tiste dni lahko tudi tuj človek pri nas opazil in o čemur se je že med tiskom brošure v gostilni pri «Križu» govorilo o tem. To velja seveda glede uporabe poročila za javnost. To pa, kar smo poleg tega tudi še od druge, škofu blizu stoječe strani za enkrat le v privatno informacijo izvedeli, daje nam notranji pogum, da bomo odslej proti «Slovencu», proti klerikalni stranki in vsem zagovornikom škofa, vsaj v tistih zadevah, ki jih smemo javno uporabiti, res tako nastopili, da se bo «Slovenčev» zunanje nad njim samima uresničilo: Še krvavo se boste kesali! Toliko v vsestransko pojavnilo! Za danes se omejimo le na odgovor na vprašanje:

Kdo pohujšuje mladino? Kakor znano, klerikalci očitajo sedaj liberalcem, da so ti pohujšali mladino s tem, da so nakupili mnogo škofskih brošur, pa jih nalašč razdelili med mladino. Ta več kot nesramna laž, bo tudi glavni predmet klerikalnih zaupnic svojemu «prečistemu» škofu. Zato je dobro, če javnost izve o tem golo, četudi žalostno resnico. Stvar je bila tako: Ko škofova brošura še ni bila vezana, pač pa že dotikana, je vzela neka uslužbenka naglašamo — Katoliške tiskarne en izvod te brošure in ga nesla domov pokazat. Stanuje pa recimo le — nekje tam doli za Trnovem. V dotični hiši so tudi dijaki na stanovanju. Škofovi «pouki» so se seveda pridno čitali, nastal je velik «halo», dotični izvod je že drugo jutro romal — tam nekje od Trnovega — v mesto, v šolo, na gimnazijsko, od tod na realno in tako in tako dalje. Umevno je, da je mladina se začela zanimati poleg šole tudi za škofove nauke in razume se tudi, da so nestrpno čakali, kdaj ti krasni nauki izidejo vezani, kakor se to spodobi. Dotični izvod pa je med tem romal iz ene šole do druge iz enih rok do drugih in — «čudno je» pravi dotično poročilo, «da so se ravno klerikalni dijaki in njih starši najbolj zanimali za škofove nauke». Ko je brošura izšla, so bili zopet ti prvi, ki so si kar po več izvodov nakupili v — Katoliški bukvarni. Pohujšanje je torej prišlo: od katoliškega škofa, iz Katoliške tiskarne, in koncem vseh koncev: iz Katoliške bukvarne. Če sedaj klerikalci vpijejo, da so liberalci pohujšali mladino, tedaj je liberalce: škof, Katoliška tiskarna in knjigarna! Kateri izmed teh, pa je najgrši liberalce, to se naj sami med seboj zmenijo!

Živi viri so sumeli. Iz že omenjenega poročila iz Katoliške tiskarne tudi izvemo, da so poleg mrtvih tudi živi viri sumeli, iz katerih je škof zajemal svoj pouk za ženine in neveste. Prav žive vere do teh živih vrov sicer nimamo, vendar se jih bomo prav žive spominjali, kadar jih ob priliko pustimo sumeti.

Nesramna laž na prižnicah. Laž je že grda, če je pastir rabi med svinjami. Kolikor grši je še, če je dušni pastirji, maziljenci Gospodovi, kot božji namestniki rabijo na prižnici pred obličjem Naj-

svetejšega, pred zbranim svojim vernim ovčicam. Vse to velja o laži že v navadnih slučajih. Slučaj o škofovi brošuri pa se povisa grdobo laži. Zakaj? Zato, ker so bili v tej brošuri ravno duhovniki že takrat dobro poučeni, ko se nam niti sanjalo ni, da bodo sploh na našem kometu zagledali luč sveta taki krščanski nauki, kakor nam jih je naš «prezvišeni» ob najbolj primernem času — in to je gotovo praznik Vseh svetih, po svoji neskončni ljubezni do nas podaril — za ženine in neveste. In kaj pravijo ti duhovniki, ki so se že dobro leto pred nami zgrajali nad to brošuro sedaj, ko so iz te brošure že ves svet dela norca? Ti oznanjujejo po prižnicah, da ni res, da bi bil te nauke škof spisal, ampak, da so jih liberalci spisali na škofovo ime. «Naš škof», pravijo, «so preveč svet, preveč čist gospod, da bi spisali kaj takega». Mi smo za vse te «pridige» hvaležni prav iz srca. Hvaležni, ker ravno take «pridige» vsebujejo najhujšo obsodbo proti škofu v prvi in v drugi vrsti proti krščanski morali dotičnih duhovnikov samih. Tisti škof, ki je «prečist» in «prevet», da bi «pisal kaj takega», je kaj takega vendarle pisal, in duhovniki, ki so vedeli že lansko leto da bo «kaj takega» pisal, sami sebi ne verjamejo, če pridigujejo «kaj takega».

Moralistom v album. Eden najstarejših naročnikov «Gorenjca» nam iz Ljubljane piše obirnejše, precej ogorčeno pismo o čudnem postopanju gotovo vrste «moralistov» proti zeleni brošuri. Ne gre mu v glavo, kako to, da ti gospodje moralisti tako prezirajo zeleno brošuro, dočim se kar tope v reklamah za nemške, laške in hrvaške ponatise, ki so gotovo iz drugih namenov, in v drugi luči izšli, kakor zelena brošura. Hvaležni za to zaupanje, izročimo to poročilo v uporabo kritiku, da se ga spominja, kadar svoje mnenje napiše: moralistom v album!

Kjer se prepirata dva, tam tretji dobiček ima. Med ljubljanskima dnevnikoma se je te dni vnel precej hud prepir, zakaj Katoliška tiskarna ni poslala škofove brošure kot dolžnostni izvod tudi na c. kr. dvorno knjižnico. Na «Narodovo» očitanje, se «Slovenec» izgovarja, da so prvi izvod pač tja poslali, toda da se je izgubil med potja. «Narod» meni pa to, da je ta izgovor laž, kateri niti «Slovenec» ne verjame. Postregli pa bodo «Slovenec» se z natančnejimi podatki o škofovi «izgubljeni» brošuri. Mi smo prepuru obeh gospodov tovaršev v Ljubljani prav veseli in vlečemo iz njega zase ta dobiček. Naj Katoliška tiskarna tudi «Gorenjcu» pojasni, zakaj pa kako, da je tiskarna dolžnostni izvod škofove brošure na ljubljansko c. kr. študijsko knjižnico poslala že 27. oktobra t. j. po našem računju tri dni, predno je brošura prišla s cenzure, gotovo pa tri dni poprej, ko se je v Katoliški bukvarni izdala. Nam se ta naglost tembolj sumljivo zdi, ker nam je slučajno znano, da se ista Katoliška tiskarna napram isti knjižnici pri vseh svojih drugih izvodih rajše zakasni, če treba tudi tri tedne, kakor pa za cele tri dni preneha. Ni bogvekaj ta naš dobiček, ampak dober je.

Hvaležnosti ne poznajo. Klerikalci se kar pene od same jeze nad liberalci zaradi, no, zaradi česa drugega zopet, kot zaradi škofove brošure. Pa to nikakor ni lepo od njih. Hvaležni bi jim morali biti. Pa še kako! Koliko gradiva so dali liberali v teh 14 dneh svojim «priateljem v Katoliški tiskarni»! Pa ako bi bilo samo to že vse! Koliko pa bodo nesli tisti «veliki shodi», na katerih bodo prali zamorca zastoni, a zastoni pa ne bo ne malo za pranje ne črnilo za «enoglasne zaupnice». O koliko pa je že to vredno, da bodo zdaj liberalce pogнали iz dežele, ali v Kanaan ali Kanoso to bo nedeljski shod odločil. Pa za vse to hvaležnosti ne poznajo. Mi pa smo vse bolj hvaležni!

Kaj pravi brošura škofa Antona Bonaventura? II. zvezek je v tiskarni popolnoma pošel: Dobiya se le še v knjigotržnicah: Narodna knjigarna in L. Schwentner y Ljubljani ter A. Gabrček v Gorici.

Kar naravnost žaljivo pa je, kar neki župnik o katoliških izobraževalnih društvih trdi: «Tako društvo na kmetih nima niti sledu one veljave, kakršna se mu pripisuje od prešerne ljubljanske gospóle, ki je kruha pijana.» Ko je škof prejel to pismo svojega župnika, se je, kakor sam trdi, kar prijel za glavo. Radi verjamemo.

Škofa bodo prali jutri v nedeljo. Pravijo, da se priredi po deželi okrog 50 shodov! Oj, groza! Nad nas pregrešne liberalce baje pa pridejo z gnojnim vilami. V danes nam došli smrdljivi cunjji, ki zlorablja ime «Dom...», čitamo, «da so liberalni hudodelci sli in iz škofove knjižnice iztrgali posamezne stavke, jih čisto prenaradili in zvezali med seboj z izrodki svoje umazane domitljivje, nato pa to vse skup v obliki zelene knjižice izdali, gor pa zapisali, da je to knjižico spisal knezoškof, ki tako uči, kakor je zapisano v teh svinjajkih bukvicah!» — Kot odgovorni urednik «Domoljuba» je podpisal duhovnik dr. Zitnik, ki po naših skromnih mislih zaradi zanemarjenja uredniških dolžnosti ne more biti odgovoren za tako rafinirano hujavstvo priznanih katoliških svinjarjev, ki mažejo v klerikalne cunje okrog «Slovenca», «Domoljuba», «Naše Moči» i. t. d. svoje zivinske strasti. To so listi, ki rijejo v gnoj, zro gnoj in potem vsled preobilne «tečne» hrane bruhajo blato njim tako priljubljenih pujskov. Fej, takim klerikalnim praščijim rilcem!

Zgodovina menگیške pivovarne. „Slovenec“ je s svojimi napadi proti osebi dr. Oražna zaradi prodaje Auerjeve pivovarne izzval sestavo zgodovine o menگیški pivovarni. Pričenja se od tistega časa, ko jo je pokojni Jarc bližje pripeljal do Ljudske posojilnice, ko zaboji, steklenice, pisarna i. t. d. niso še poznali slovenskega jezika, ko so še delavci, namesto da bi šli na sv. rešnjega telesa dan k procesiji, morali opravljati težka dela v pivovarni. Ko so se prilepljale etikete na posodo za „marčno pivo“ na navadno vležano („Lager“) pivo. Ko so katoliški gospodje namesto, da bi izplačali zbolelemu uradniku plačo, le grozili zaradi „izsiljevanja“ z državnim pravdništvom... in ko bo ta zgotovina gotova, tedaj gotovo ne pozabimo nanjo.

Javno predavanje priredi „Podružnica slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Kranju v soboto, dne 20. t. m. ob 1/9. uri zvečer v prostorih „Nove pošte“. Predaval bo g. Rudolf Šega „O bančni politiki in o ločitvi avstro-ogrške banke“. Eno najvažnejših gospodarskih, pa tudi političnih vprašanj je dandanes brezdvomno takozvano „bančno vprašanje“. Dne 31. decembra 1910 poteka bančni privilegij in do tedaj se mora odločiti, ali bomo imeli še skupno banko, ali bo imela Avstrija svojo, Ogrska svojo banko. To je eminentno vprašanje, da se mora z njim seznaniti vsakdo. Vsled tega ne vabimo na to javno predavanje le članov, temveč vsakogar, ki se za to vprašanje zanima. Pridite torej v obilnem številu!

Z Bohinjske Bele se nam piše: Neša šolska voditeljica ni šla delat izpita to jesen. Radovedni smo, ali bode naš visoki c. kr. deželni šol. svet še čakal z razpisom nadučiteljskega, oziroma voditeljskega mesta — do meseca maja. Kje so postave? Smo pač blizu Koroskega. — Tam gospoduje celovški župan Metnic, pri nas pa Kaltenegger v družbi par župnikov.

Novi lovski zakon obsojajo v dno pekla vsi klerikalni najemaniki raznih lovov od državnega poslanca Josipa Pogačnika — pa do najvišjega kranjskega župana na Koprivniku kot največje oslarije, kar so jo kdaj še stuhtali modrijani v Ljubljani. Nek maziljeni Nimrod se je nekečizrazil: Če nam zajca vzamejo zaredirao kunce in Lampeta najamemo, da nam jih bogonil iz lukenj. Zdaš, Lampe!

Umrli je vsled kapi g. Blaž Kristofič, laborant v c. in kr. praharni v Kamniku.

Zlato poroko obhaja jutri g. Anton Prinčič, posestnik v Tržcu, s svojo celjeno g. soprogo Ano Prinčičevo. Oba sta še čila in zdrava! Jubilantoma izrekamo najiskrenejše čestitke. Živela še na mnoga leta!

Poročil se je dne 15. t. m. gospod Alojz Veber iz znane narodno-napredne hiše Veber-Demšar, Zalilog, z gospodično Katinko Rozmanovo, Jesenovce-Zelezniki. Bilo srečno!

Razglas. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju daje na splošno znanje, da se s tuuradnim razglasom z dne 2. novembra 1909, št. 27.564, na dan 27. novembra 1909 ob 11. uri dopoldne na uradnem dnevu v Škofji Loki določena oddaja lova v občini Zelezniki potem javne dražbe ne bo vršila, ker se je omenjeni lov vsled prošnje dosedanjega lovskega zakupnika in sklepa železniskega občinskega odbora izvedradbenim potem podaljšal za dobo petih let.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani priporoča najtopleje blago, ki se prodaja v njeno korist. Kakor so se povsod na Slovenskem udomačile družbene vžigalice, tako se naj prikupi vse drugo blago. — V svoji zalogi ima narodni kolek, računske listke in razne ragednice. Slovenci in Slovenke! Sezite pridno po tem blagu. S tem koristite družbi in slovenski prosveti. — Nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda — so lep vir družbenih dohodkov. Nekateri nabiralniki neso družbi vsako leto lepe zneske. Dobi se pa tudi nabiralnike, ki so v gostilnah in restavracijah, kamor zahaja veliko ljudi — pa se v njih le malo nabere. Vzrok, da se v teh nabiralnikih malo nabere, ni skopost ali malomarnost občinstva, ampak drugi, namreč ta, da počiva nabiralnik navadno v kaki zaprašeni omari. Oskrbnikom takih spečih nabiralnikov nasvetujemo, da jih pri raznih prilikah, ko je mnogo občinstva, malo pokažejo, ter tudi povedo, v kak namen ji hrani.

Ciril-Metodov obrambni sklad. Zanimanje in narodna navdušenost in požrtvovalnost za Ciril-Metodov obrambni sklad se je med nami skoraj popolnoma polegla, tako, da so zelo redki narodnjaki, ki se še oglašajo za ta rodoljuben namen. Koliko jih je še med nami takih, ki se niso prispevali k omenjenemu skladu, pa bi prav lahko odrinili tistih 200 K. Rodoljubi, zganite se, da dosežemo ono število pristopnikov, ki je hočemo doseči, t. j. tisoč. Zakaj bi čakali drug na drugega! Dober vzgled naj da vsakdo in število pristopnikov se bo množilo hitreje nego sedaj. Nemci kriče, da je njih zemlja in domovina v nevarnosti. Koliko bolj so resnične naše besede glede naše slovenske domovine, ko nam danzadnevom Nemec in Italijan hujše zasajata svoje strupene krepilje v naše meso. Ako bomo samo moledovali, koliko krivic se nam godi in kako gine slovenska posest v tujevo last, pri tem bomo pa roke križem držali, ne bomo dosegli nič! Zato na noge za Ciril-Metodov obrambni sklad!

Šele 54 let star, pa je že praded ali stari dedoj. V Čikagi (v Ameriki) živi mož, kateremu je ime Jurij Fajks. Ta mož je star šele 54 let, pa ima že sina, kateri ima že tudi sina in hej tega sina ima tudi že sinčeka.

Kateri narod je najbolj varčen? Med 100 osebami na Danskem jih je 51, ki dajejo svoje prihranke v hranilnice, na Norveškem 32, na Francoskem 29, na Angleškem 27, na Nizozemskem 26, v Italiji 20, v Avstriji 19, na Ogrskem 7, na Ruskem 3. Na vsakega prebivalca pride hranilnih vlog povprečno: na Danskem krog 410 K, na Pruskem 253 K, na Norveškem 210 K, v Avstriji 174 K, na Angleškem 115 K, na Francoskem 105 K, na Ogrskem 80 K, na Nizozemskem 73 K, v Italiji 72 K, na Ruskem 18 K.

Bos poslanec. V filandskem dež. zboru sedi poslanec Pikkole. Mož hodi bos v zbornico. Ko je prišel prvič, so mu rekli: Vi, ste pozabili čevlje doma. — O ne, se je odrezal, jih ne nosim nikoli. Ko je prišlo to v časnike, so mu posiljali čevlje in nogavice od vseh vetrov. Vse to je lepo spravljal in prodal — v zbornico hodi pa še vedno bos.

Najbogatejša vdova na svetu. Pred malo časa je umrl v New Yorku milijonar Harriman, znan pod imenom „kralj železnic“. Vse svoje celo moženje, 100 milijonov dolarjev je zapustil svoji ženi. Vdova Hariman, se je kot deklica seznanila s siromasnim, a podjetnim Harrimanom. Ni bila bogata, a imela je nekaj tisočakov in te je dala Harimanu, da jih porabi za svoja podjetja. Po 32 letih je premoženje naraslo v ogromno vsoto in Harriman je vrnil nekdanjo pomoč ženi s tem, da ji je zapustil vse premoženje. Tako je postala ga. Harriman najbogatejša vdova na svetu.

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo!

Ali ste že naročili ravnokar izšli brošuro
Samo za odrasle!

Kaj pravi brošura škofa Antona Bonaventura?

Kritična razprava.

I. zvezek 30 vinarjev.

II. zvezek je v tiskarni popolnoma pošel in se le še dobiva v knjigarnah: L. Schwentner in Narodna knjigarna v Ljubljani, knjigarna Gabriček v Gorici.

Spisal Anonymus.

Naroča se v tiskarni v Kranju in po nekaterih knjigotržnicah.

Od c. kr. namestništva oblastveno dovoljeni urad za revizijo in reklamacije tovrstnih listin vseh vrst in pisarna za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh tovrstnih listin proti 30% deležu najdenih diferenc.

Doposljite nam torej takoj franko vaše tovrstne listine letošnjega leta in v treh dneh dobite poročilo o rezultatu revizije.

14 52—50

Oklic.

S 5/7
208

V konkurzno mašo **Vekoslava Šeške**, bivšega trgovca na Jesenicah, spadajoče, dosedaj še neiztirjane tirjatve v skupnem znesku 1774 K 46 vis. se prodajo na

javni dražbi
dne 19. novembra 1909

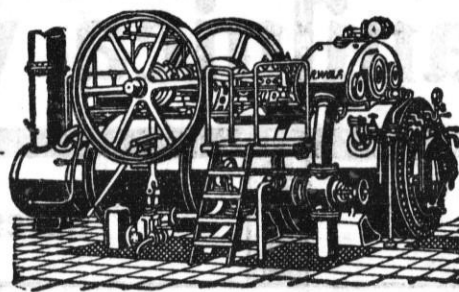
ob 10. uri dopoldne pri tem sodišču (dvorana št. 123), ne da bi prevzela konkurzna masa kako jamstvo za njih resničnost in iztirljivost, niti za to, da v seznamu navedeni dolžniki v resnici eksistirajo ali pa da prebivajo v seznamu označenih krajih — in to za vsako ceno s pristavkom, da imn združitelj plačati največji ponudek takoj, da ima on nositi vse koleke in pristojbine in da ima v pisarni oskrbnika konkurzne mase prevzeti vso kupljenih terjatev tičočo se korespondejo in pa trgovske knjige kridatarjeve.

C. kr. deželna kot konkurzna sodnija v Ljubljani,
odd. III. dne 11. novembra 1909.

276

Konkurzni komisar.

Line 1909: zlatá kolajna najvišje priznanje

R. Wolf Magdeburg
Buokan

Filialka Dunaj, Dunaj III, Am Heumarkt 21

Vozči in stoječi polnoprarni in patentirani

lokomobili na vroči par

z 10 do 800 konjskih sil.

Najbolj gospodarski, najtrpežnejši in najsigurnejši stroji na moč za

249 26—2

use industrijske in gospodarske obrate.

Skupna izdelava nad 650.000 PS

Priložnostni nakup.

Umetni mlin. • • Žaga. • • Kovačnica.

Mlin je sezidan po najnovejšem sistemu, jako dobro opravljen, brez konkurence in ima dela v izobilju. Žaga je opremljena s cirkularnimi in drugimi žagami. Kovačnica ima vse orodje in stroje. — Zraven spadajo tudi travniki, njive in vrtovi.

Proda se jako vredno radi rodbinskih razmer.

Vpraša naj se pri

251 20—5

Josipu Kremser, posestniku umetnega mlina, Lavamünd, Lavantinska dolina, Koroško. — Dopise se prosí v nemškem jeziku.

Trgovski pomočnik

32 let star, slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožen, izvrstno izurjen v manufakturni in špecerijski stroki, prve vrste prodajalec, želi službo izpremeniti do 15. decembra 1909.

Prijazna pisma naj se pošljejo pod naslovom: «Prve vrste prodajalec» na upravništvo «Gorenjca» v Kranju. 278

Izjava in poziv.

Odkar imam v svoji trgovini vpeljane slaščice in pecivo iz prve gorenjske izdelovalnice Marija Klander v Kranju, katera izdeluje vsakovrstne slaščice in pecivo iz pristno naravnih stvari, se mi je kupčija s tem izdatno pomnožila, ter izrekam tej domači tvrdki popolno priznanje. 265 3-2

Obenem pa pozivljam vse narodne trgovine, da si naročajo slaščice in pecivo edino le iz

I. gorenjske izdelovalnice slaščic in finega peciva
Marija Klander v Kranju.

Svoji k svojim! Cene so nizke in blago je izborno.

Na Jesenicah, dne 8. novembra 1909.

Jos. Podpao.

Ako kašljate

ali težko sopete (astma), poskusite

slavonski želiščni sok
iz orlove lekarne v Pakracu.

Z izbornim učinkom istega boste gotovo zadovoljni. Tudi otroci ga vzamejo radi, ker ima prijeten okus. Ako bolebate na

želodčnih boleznih

ali na boleznih na črevih, potem zahtevajte v lekarnah znamenito znane

pakraške želodčne kapljice

in iznebili se boste kmalu bolezni.

Cena: 1 steklenica slov. želiščnega soka K 1.20,

1 tucat pakraških želodčnih kapljic „ 5.00

Kdor si teh ne more nabaviti v svojem stanovališču, naj isto naroči iz centrale

Lekarna «pri zlategu orlu» v Pakracu.

Po pošti se ne pošilja izpod 2 steklenic. 257 13-4

Pozor! 277 Pozor!

Proda se dobro ohranjena
kopalna banja

pod zelo ugodnimi pogoji.

Kje, pove upravništvo „Gorenjca“.

Domače podjetje. Ustanovljeno 1874.

Marija Klander, Kranj

Prva gorenjska izdelovalnica
slaščic in finega peciva. ::

Udano podpisana si dovoljujem slavno občinstvo in gg. trgovce najuljudneje obvestiti, da sem svojo zgorej označeno

slaščičarsko obrt

povsem preuredila in izdatno povečala.

Teko m 35 letne dobe njenega obstanka sem si pridobila toliko izkušenj v tej stroki, da mi je danes omogočeno svojim cenjenim odjemalcem s tozadevnimi izdelki vsestransko ustrezati in sicer brez konkurence, tako glede kakovosti kahor glede količin.

Opozarjamo posebno na to, da uporabljam pri svojih izdelkih le pristne jajče in sladkorne snovi brez vsakih primesi tako, da so issi ne samo zelo okusni, temveč tudi lahko prebavljivi.

Da imam res fino ter sveže blago v svoji zalogi, svedočijo številna priznalna pisma.

Tozadevni cenik se vpošlje na zahtevo zastonj in poštine prosto.

Marija Klander.

248 6-6

Gostilna „pri panju“ na Bledu

še takoj odda. 274 3-2

Povpraša naj se pri gospej
Ani Mayrjevi v Kranju.

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po 42 26-24

Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje)
nad **212.500 kron.**

Koncem leta 1908: Stanje hranilnih vlog 4.622.000 kron, posojil na zemljišča 2.890.000 kron ter posojil občinam 413.600 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svoje davčne močje. — Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

V Newyork
in Canado
Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 211 52-11

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta.

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Glinaste peči 183 52-22

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

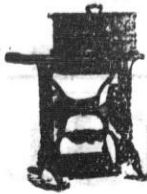

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 10 52-12

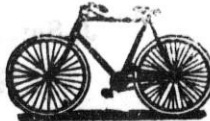
Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahlevanje zastoj.

Meblirana soba zagospoda ali gospodično se odda takoj.

Kje, se izve v upravnishtvu „Gorenjca“. 264 3-2

Najboljši češki nakupni vir.

Cene posteljne perje.

1 kg sivega puljenega 2 K, bolj-sega 2 K 40 h; polbeloga 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhanega 5 K 10 h; 1 kg velefinega, sneznobelega puljenega 6 K 40 h, 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K, 7 K; belega, finega 10 K; najfinjši prsti puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

S. Benisch

Izgotovljene postelje

iz gostonitega, rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 116 cm široka, v dvema zglavninoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljinim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavnice 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nezaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar.

S. Benisch, Deschenitz št. 758, Češki les (Böhmerwald). — Ceniki zastoj in franko. 224 15-12

Josip Pogačnik

krojški mojster v Radovljici

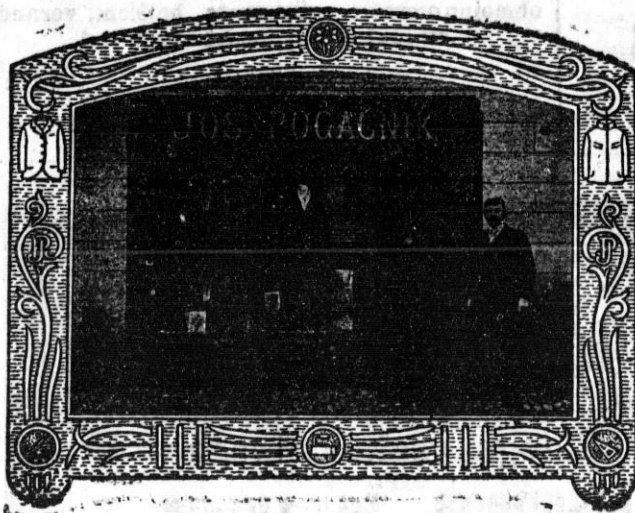
priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in loyskih oblek ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranim kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej trgovki in postal bo stalen naročnik. 86 52-37

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl 212

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1942. Telefon 154.

52-11

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Naboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Na debelo in drobno!

Anton Adamič

velezaloga galanterijskega, norimberškega, modnega blaga in igrač

KRANJ :: Glavni trg.

Važno za Miklavža in božično drevo!

Nad 5000 raznih igrač in božičnih daril od najcenejše do najfinjše vrste.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da imam letos velikansko zalogo igrač in daril za Miklavža in božič radi obilega direktnega nakupa mi je mogoče slavno občinstvo postreči po jako ugodnih cenah in brez konkurence, kakor še ni bilo dosedaj. 242 18-7

Posebni oddelek in razstava igrač v I. nadstropju je vsakemu brez obveznosti nakupa pripravljeno v prijazen pogled in prepričanje o cenah.

Velika izbor daril za odrasle, božičnih razglednic, okraskov za drevo, koledarjev in pratik.

209 52-13

Največja trgovina na Gorenjskem.

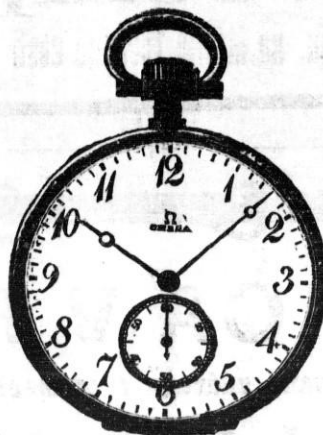
Rudolf Rus

urarar v Kranju

poleg lekarne.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene. Priznano dobro blago.

Ustanovljeno leta 1885.

Martinova cesta 20

Postajališče električne cestne

R. Lang

Martinova cesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi. 126-17

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh skostih.

Popolna oprava za vile. Špejaliteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozilki po vsaki ceni.

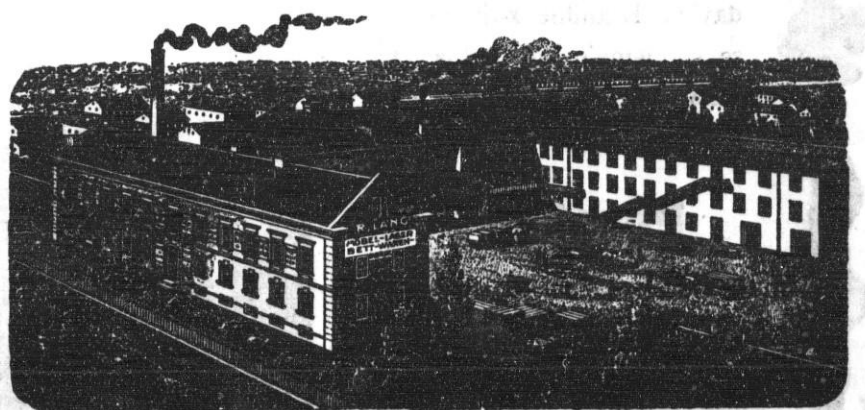
Modroci iz žilnatega omrežja, afrikanke trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gl. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobo, oale garniture.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obe-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Špejaliteta v no-vestnih balah. Vo-liki prostori, pri-tlično in v I. nad-stropju. Čudovito poseni za hotela, vile in za letovišča 52 gl.

POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

Slavnemu občinstvu se uljudno priporoča
dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena
velika manufakturna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana
v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22.

80 48-38

**Zobozdravniški
Zobotehniški :: atelje**
dr. Edvard Globočnik

v Kranju 220 52-11

je slavnemu občinstvu na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko kličevalništvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande,
stolpne križe, stedišnike i. t. d.

Špecialiteta: 76 52-17

valjični zastori (Rollbalken).

Slovenci, ne zabite družbe
SV. CIRILA IN METODA!

Zaloga vsakovrstnega
● **lesenega, železnega** ●
in poblazinjenega pohištva
Puc & Comp.
v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

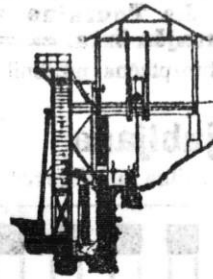
52 44

Steckenpferd 58 42-41
lilijino mlečno milo

Najmilejše milo za kožo
:: kakor tudi za pege. ::
Dobiva se povsod.

G. Tönnies

v Ljubljani 52-29
89

govarna za stroje, železo in
kovinolivarna priporoča kot
posebnost žage in vse
stroje za obdelovanje lesa.
Francis-turbine osobito za
žagine naprave zvezane ne-
posredno z vratilom. Motorje
za bencin in surovo olje,
najcenejša gonilna sila.

78 52-46

**Amerikanski
zobje** se izdelujejo vsako
nedeljo

od pol 9. do 1. ure pop. v **Kranju**

v hiši trgovca R. & E. ROOSS-a

v I. nadstropju v zobotehničnem ateljeju

Oton Seydl.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rezervna zaklada
iznaša:

K 92.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knjžice
se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se pre-
trgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez
amortizacije po 5 1/4% ali
z 1% amortizacijo, na me-
nice pa po 6% :: Eskomp-
tirajo se tudi trgovske
menice.

192-17

Denarni promet
v letu 1908:

K 5,000.000

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amorti-
zacijskega dolga.

Urađuje se v centrali in
v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne
in od

2.—6. ure pop. izvzemši
nedelje in praznike.

Poštno-hranilnični račun
centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah
št. 75.299.

